

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za članstvo izvod Din 1.—.

Oglasil po ceniku.

Telefon št. 3478.

Pred usodnimi odločitvami.

(Beležka po kongresu URSSJ.)

Splošna delavska zveza, ali kakor se imenuje srbo-hrvatsko Opći radnički savez (skrajšano Ors), spada med večje strokovne zveze našega strokovnega pokreta. Ta strokovna zveza ima svoje podružnice tudi v Sloveniji. Odnosi med to zvezo in ostalimi strokovnimi zvezami (n. pr. kovinarji, železničarji) so bili pri nas vedno najboljši. Članstvo Splošne delavske zveze je bilo v Sloveniji z ostalim delavstvom, združenim v Strokovni komisiji, vedno trdno povezano. Našo skupno duhovno vez tvorijo »Delavec«, skupno strokovno glasilo vseh strokovnih organizacij našega pravca.

V ostalih delih države ta zavest skupnosti in organizacijska povezanost vseh strokovnih organizacij ni tako močna.

Tako je bilo mogoče, da so razna nasprotja to vez tako zrahljala, da je izstopil Ors na svojem zadnjem kongresu iz naše skupne strokovne zajednice Ujedinjenega sindikalnega saveza (skrajšano URS — naš naziv Strokovna komisija). Napravljen pa je bil še drug korak, ki bi imel lahko še težje posledice. Ors se je konstituiral skupaj z zagrebškimi živilci, natakarkji in beograjskimi rudarji v posebno delovno zajednico, ki je ni mogoče smatrati za nič drugega, kot za početek nove strokovne centrale, ki bi ustanavljala s časom na celi črti protiorganizacije proti postoječim strokovnim organizacijam.

Pri vsem tem pa vzdržuje Ors s slovensko Strokovno komisijo še dalje prijateljske stike.

To postavlja vso Strokovno komisijo, posebej pa še slovenski del Splošne delavske zveze pred zelo težke naloge in odgovornosti polne odločitve.

Kaj naj storijo člani naše Splošne delavske zveze?

Ali naj se ločijo od Strokovne komisije, »Delavca« in vsega, kar jih veže na naš skupni strokovni pokret?

Ali naj vstvarijo tudi v Sloveniji na veselje vseh nasprotnikov delavstva brez vsake potrebe novo fronto medsebojnih bojev?

A tudi od svojega dobro urejenega saveza in od svojih prijateljev izven Slovenije, med katerimi so odlični strokovni voditelji, se jim je težko ločiti.

V tej situaciji je mislila Strokovna komisija, da je prav, če skuša ta razkol po svojih močeh zaustaviti. Zato je dala iniciativo za to, da bi posredovala tu Mednarodna strokovna zveza.

Ne imeli pa bi poguma, da bi vsiljevali enotnost večji celoti, če ne bi bili trdno prepričani, da tudi v tej večji celoti ni važnih stvarnih razlogov za cepljenje. Na drugi strani pa vidimo, kako zelo nevaren bi bil razkol pokreta v pričo zelo težke splošne situacije, ki zahteva koncentracijo vseh naših sil.

Pri takem položaju bi osebna razpoloženja ne smela biti odločilna, — kakor važen je tudi po naši sodbi v vsaki organizacijski zajednici osebni moment.

To so bili razlogi, da se je odločila Strokovna komisija za posredovanje.

Z veseljem ugotavljamo, da so naš predlog na obeh straneh sprejeli in da moramo biti Mednarodni strokovni zvezi zelo hvaležni, da nam je poslala na strokovni kongres URSS-a v Zagreb svoje najbolje

Skupna številka „Delavca“, „Ujedinjenega Železničarja“ in „Priv. nameščena“ izide 20. novembra t. l. Te tri številke 3 delavskih strokovnih listov izidejo kot manifestacijska številka skupno. — Prinesla bo govore Jouhauxa in ostalih zastopnikov internacionale ter potek kongresa URSSJ in sklepe.

Knjige Cankarjeve družbe se dotiskavajo in vežejo. — Do 15. oktobra naj pošlje vsak poverjenik blok in obračun. Takoj nato se bodo začele knjige razpošiljati.

predstavnik z nalogo, da ta spor prouče in da nudijo silam, ki delajo doma za edinstvo pokreta, svojo pomoč. V soboto, dne 26. septembra, so proučevali v Zagrebu inozemski zastopniki ta spor. Pri tozadnevni razpravi se je pokazalo, kako težko ozračje so ustvarile medsebojne borbe. — Zastopniki mednarodne strokovne zveze so proučili položaj z največjo vestnostjo. Sicer bi ne bilo treba tega pri možeh tako visoke moralne in intelektualne kvalitete, kot so mednarodni strokovni voditelji Jouhaux, Tarnow in Nathans, še posebej povdarjati, — a vendar naj bo rečeno: da smo v razgovorih z njimi uvideli, da so si ustvarili o vsem svojo lastno sodbo in da na položaj ne gledajo le skozi očala tega ali onega izmed domačih informatorjev.

Po celodnevni razpravi in po posvetovanju mednarodnih predstavnikov je prečital s. Jouhaux, podpredsednik Mednarodne strokovne zveze, priporočilo predstavnikov Mednarodne strokovne zveze.

Uvodoma pa je pri tem dejal:

Sodrug! Preden vam prečitam naše priporočilo, izjavljam v imenu Mednarodne strokovne zveze, da ta, brez ozira na vse morebitne posledice te odločitve, ne bo priznala obstojanja kake druge državne strokovne centrale in tudi ne kake odcepljene organizacije.

Mi vsi smo edini v tem, da je edinstvo strokovnega pokreta v državi neprimerno važnejše, kakor razlogi, ki se navajajo za njegovo cepitev. Priporočilo predstavnikov strokovne internacionale se glasi:

Zastopniki Mednarodne strokovne zveze in mednarodnih strokovnih tajništvev priporočajo naslednje:

1. Delovna zajednica Splošne delavske zveze naj se razide.

2. Splošna delavska zveza naj se priključi državnim centralam.

3. Upostavi naj se paritetna komisija, ki naj ugotovi vse pogoje za sodelovanje v okviru državne centrale.

4. V spornih točkah naj razišči posebno od Mednarodne strokovne zveze vpostavljeni komisiji, ako se do 1. aprila 1932 ne doseže sporazum.

5. Tako dolgo, dokler se ne doseže sporazum, odnosno se o sporu ne razišči, naj se postoječe organizacijsko stanje na obeh straneh spoštuje in vse sovražnosti naj se obustavijo. Zlasti se mora prenehati z medsebojnim napadanjem v časopisju.

Obe strani se morajo tekom enega meseca izjaviti, ali to priporočilo in s tem tudi raziščbo Mednarodne strokovne zveze sprejmejo.

Organizacije, ki so ostale državni centrali priključene, so to priporočilo na svojem kongresu dne 27. in 28. sept. sprejele. Ako stori tudi Splošna delavska zveza tako, bo spor najkasneje prihodnje leto rešen in grozeč razkol odklonjen. V vsakem slučaju pa bo rešen spor za Mednarodno strokovno zvezo. Kdor se raziščbi ne bi pokoril, bi stopil iz organizirane zajednice svobodnih strokovnih organizacij vsega sveta. Vemo, da si bo vsak dobro premislil, preden se poda na to nevarno pot.

Vkljub temu, da smo navidez likvidaciji spora tako blizu, smo od nje v resnici še daleč.

Nasprotja, ki jih je borba ustvarila, so zelo težka. Volje, da se jih premaga, je še premalo. Zato se na obeh straneh ne izogibajo z dovoljnimi taktom in pažnjo vsemu, kar nasprotja zastruje. To smo videli in čutili v Zagrebu.

Vendar pa smo mogli tisti, ki smo se gibali v obeh taborih, videti, da je volje za sporazum vendar mnogo več, kakor se je to na zunaj videlo. Upamo, da bo dalo tej volji priporočilo Mednarodne strokovne zveze nove opore. Prvi korak je storjen. Urs je razišči sprejel, dasi je prav gotovo, da eventualna raziščba ne bi računala z vsemi željami njegovih organizacij. Kaj bo storil Ors? Vemo, da mu bo težko izpolniti prve pogoje in zopet pristopiti skupni strokovni zajednici.

Vendar je to edina pot, da moremo reševati strokovna vprašanja res skupno. Potem se ne bo dalo trditi, da so vse protikoncesije zastoj, potem bodo vse sile, ki streme za zopetnim edinstvom, močno okrepljene. Organizacije iz Slovenije so trdno odločene, vsako zdravo misel za okrepitev pokreta z vso silo podpreti.

Mi smo proučevali vse, kar se nam je navajalo kot razlog, da je ta spor potreben.

In našli smo, da gre tu v največ primerih za zamenjevanje posledic spora s prvotnimi razlogi.

Kar smo v ozadju realnega videli, so bile le grupacije osebnih prijateljev in neprijateljev. Če ima vsaka taka grupacija pravico, delavstvo brezobzirno organizacijsko razdvajati, potem bi morali razpasti veliki milijonski strokovni pokreti v drugih državah na sto kosov.

Morda pa ni brez razloga, da se je po drugod temu mogoče izogniti, pri nas pa ne.

Mislamo, da je bilo poslovanje naših forumov tako, da je ustvarjalo in jačalo frakcije.

Vse sklepanje se mora povsod skrbno pripravljati, — pri nas se običajno sploh ne pripravlja. Kdor vse

to pripravlja, mora poznati težnje posameznih skupin, jih primerno ocenjevati in tehtati. Ne sme vsiljevati brezobzirno svojega osebnega mnenja. Vpliv se mora meriti po žrtvah in moči. To pa je v organizacijah tako dolgo težko, dokler prave moči organizacij ne poznamo, dokler zatemnjuje pogled težnja po reklamii.

Vodstvo URSS-a je izdalo letno lepo letno poročilo, ki ga lahko imenujemo vkljub temu, da so v njem gotovo še napake, prehod k solidnosti v naših strokovnih organizacijah. Le tisti, ki ve, s kako ogromnimi težavami se zbirajo od strokovnih organizacij zlasti poročila o denarnem stanju in poslovanju, bo znal preценiti, kak napor je bil v tem oziru napravljen.

Sedaj je led prebit. Za bodoče bodo solidna zastopstva in glasovanja na naših kongresih mogoča. Ne bodo pa potrebna, če bo prestavljeno težišče delovanja zborov in celo težišče večjih sej v predpriprave in če bodo stale uprave v tem pogledu bolj na višini, nego so bile dosedaj.

V kolikor gre za formo organizacij, ima Splošna delavska zveza prav, če zastopa načelo, da se morajo male zveze in stroke v interesu solidne uprave in strokovne vzgoje vsaj za sedaj druga na drugo še naslanjati.

Upravnega problema zvez, ki ne morejo v nobenem delu države vzdrževati svojega upravnega aparata, se ne da reševati s centraliziranjem pokrajinskih drobcev, ampak le z naslonitvijo ene stroke na drugo.

V kolikor gre za vprašanje forme organizacije, bodo naši predstavniki Splošne delavske zveze v krogu strokovnih organizacij v Sloveniji razumevanje in pomoč. Trdimo pa še več: Naj se poskušajo odstraniti psihološke posledice medsebojne borbe, pa se bomo glede forme organizacije vsi lepo sporazumeli. Splošna delavska zveza bo našla za svoje poglede razumevanje tudi v krogu svojih sedanjih nasprotnikov izven Slovenije.

Razmejitev organizacij po sklepu zadnjega kongresa naj ne ustvarja preveč slabe krvi. Kaj je mogel storiti v tem momentu kongres drugega, kakor opisati stanje, ki je?

Stanje, ki naj bo, se mora v mirni atmosferi temeljito proučiti in pripraviti. A še potem se moramo zavdati vsi resnice, da pomenja statut samo smernice, v katere skušajo usmeriti organizacije tok živega življenja.

Vsaka pravila so obleka, ki v večnem trenju s človekom raste. Od nas je daleč stran vsako taktiziranje: Splošna delavska zveza lahko računa na to, da se bomo v skupnem pokretu vedno opredeljevali po stvarnih vidikih, da nočemo partizanskih in strankarskih grupacij v skupnem pokretu in da bo mnogo vprašanj, kjer bomo enih misli.

Moramo pa ji z vso odkritostjo tudi to reči:

Da dvomimo, da bi se odločili stopiti njeni člani v Sloveniji na pot, ki vede iz zajednice našega skupnega delavskega pokreta, kar bi se izražalo vidno tako, da se postavijo izven Strokovne komisije in da odpovedo »Delavca« in izstopijo iz internacionalnih zvez. V Sloveniji smo imeli mnogo borb med grupacijami istih načelnih pogledov. Vemo, kam je to vedlo in se v to ne želimo več povračati.

Vemo tudi to, da smo, dokler smo povezani organizacijsko z Mednarodno strokovno zvezo, uvaževanja vredna sila in da smo izven te zveze faktor, ki še ne šteje mnogo.

SVOJI K SVOJIM!

Železničarji, kovinarji, privatni nameščenci ter člani ostalih strokovnih organizacij, pozor!

Splošna gospodarska poslovalnica r. z. z o. z. v Ljubljani, katero so ustanovili organizirani železničarji in katera je sedaj po dveletnem obstoju razširila svoje poslovanje tudi na ostale kategorije delavcev in nameščencev, se obrača do vseh članov strokovnih organizacij s pozivom na pristop v zadrugo. Na drugi strani objavljamo izvleček iz naših pravil, iz katerih razvidite, da znaša delež enkrat za vselej le Din 50.—, a pristopnina Din 5.—.

Eden za vse — vsi za enega, naj velja tudi v zadrugarstvu. Vsak naj s skromnimi močmi, s katerimi razpolaga, podpre zadrugno delo, ki bo sigurno prospevalo in se razvilo v močno oporo vsemu pokretu. Tekom dveh let smo zbrali v naši zadrugi že nad 1900 članov ter apeliramo danes ponovno na vse one, ki še niso člani zadruge, ki še ne kupujejo svojih manufakturnih potrebščin v svoji zadrugi, da pristopijo in da v bodoče krijejo svoje manufakturne potrebščine le v lastni zadrugi.

Poslovni lokal naše zadruge se nahaja v LJUBLJANI na MIKLOŠIČEVI CESTI številka 13, torej v neposredni bližini kolodvora. Pozivamo vse, da pridejo v naš lokal in si ogledajo našo zalogo, da se bodo sami prepričali, da prodajamo kvalitetno najboljše blago po nizkih cenah. Pri takojšnjem plačilu se odobri še popust, onim zadrugnikom pa, ki se izkažejo z nakaznico, izstavljeno od našega zaupnika, odnosno od svoje strokovne organizacije, dajemo blago tudi na obroke proti rednim mesečnim odplačilom.

ZA MOŠKE imamo med drugim stalno v zalogi čisto volnene in polvolnene kamgarne, covercoate, sportne in modne ševiole ter razno modno moško blago po zelo nizkih cenah v širini 140 cm že od Din 50.— dalje. Spopolnili smo našo zalogo na double suknu za suknje, dalje imamo razne velourje, tirolske lodne, sportne in modne novosti, covercoate za površnike itd. Za črne suknje lahko dobite najfinejše palmerstone, marengovelourje itd.

V damskem blagu Vam nudimo razne čisto volnene vzorce od Din 54.— dalje. Za damske sportne plašče priporočamo naše krasne vzorce v širini 140 cm za prav nizko ceno Din 64.—. Postrežemo Vam z raznimi svilami in umetno svilo vedno v najnovejših vzorcih.

Za perilo imamo lepo izbiro raznih šifonov, cefirjev, svilenih cefirjev, popelinov ter vse vrste flanele.

Pripominjamo, da izdelujemo odeje (kovtre) po željah posameznikov v poljubnih barvah in kvalitetah. Na razpolago imamo vedno tudi češke rjuhe in deke v vseh barvah in dolžini 180 cm, 200 cm in 220 cm ter tudi čisto volnene odeje.

Kakor že omenjeno, se mora dotični, ki želi kupiti blago na obroke, izkazati s kreditno nakaznico, katero dobi pri najbližji podružnici »Ujedinjenega saveza železničarjev«, odnosno pri svoji strokovni organizaciji.

Sleherni zaveden delavec in uslužbenec bodi član »Gospodarske poslovalnice«.

Splošna gospodarska poslovalnica

r. z. z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva c. 13

Izvleček iz pravil

»Splošne gospodarske poslovalnice r. z. z o. z. v Ljubljani«.

§ 1. Tvrdka se glasi: »Splošna gospodarska poslovalnica r. z. z o. z. v Ljubljani.«

§ 3. Zadruga ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov s tem, da jim nabavlja življenske potrebščine in ostale predmete za njihovo osebno in domačo potrebo.

§ 4. Član zadruge lahko postane vsak železniški, državni, javni in privatni nameščeneec ali delavec ter uslužbenci te zadruge, vdove in sirote omenjenih. Kdor hoče pristopiti k zadrugi kot član, mora to priglasiti načelstvu in mu predložiti pismeno pristopno izjavo.

§ 6. V slučaju izstopa se deleži odstopivših članov izplačajo eno leto po preteku poslovnega leta, v katerem je članstvo prenehalo in sicer v višini tistega zneska, ki ga izkazuje zadnji letni računski zaključek.

§ 7. Jamstvo zadružnikov je omejeno ter jamči vsak član z dvakratnim zneskom vplačanih deležev.

§ 10. Vsak član mora imeti vsaj po en delež, ki se za sedaj določi z Din 50.— (petdeset).

§ 11. V zavarovanje v §-u 7 določenega jamstva članov in v svrhu pomnožitve obratne glavnice zadruge se osnuje za vsakega člana k njegovim deležem še posebna deležna rezerva, ki se nabira iz letnih presežkov.

§ 13. V pokritje slučajnih izgub, ki se ne morejo pokriti iz dobička preteklega poslovnega leta, služi splošni rezervni zaklad, ki se nabira iz pristopnin, zapadlih deležev, vsakoletnega čistega dobička ter drugih dohodkov, daril itd.

§ 22. Načelstvo sestoji iz 7 na občnem zboru za tri leta izvoljenih zadružnikov in dveh namestnikov.

§ 29. Nadzorstvo sestoji iz 9 na občnem zboru za dobo treh let izvoljenih zadružnikov.

§ 36. Zadružniki izvršujejo svoje članske pravice po pooblaščenih z glasovanjem in sklepanjem na občnih zbora. Občni zbori so redni in izredni.

§ 37. Redni občni zbor se vrši vsako leto enkrat in sicer najkasneje tekom 6 mesecev po preteku poslovnega leta, ki traja od 1. januarja do konca decembra vsakega leta.

§ 45. Zadruga preneha v sledečih slučajih:

- a) če občni zbor sklene razdružbo,
- b) če se otvori konkurz in
- c) ako upravna oblast tako odredi.

§ 46. V slučaju razdruženja ima pripasti preostalo premoženje zadruge enaki novi zadrugi, če se ustanovi tekom 6 mesecev po likvidaciji, sicer pa se porabi v občekoristne namene po sklepu občnega zbora.

§ 47. Vse spore, ki izvirajo iz zadružnega razmerja in v smislu posameznih določb, pravil in sklepov občnega zbora, kakor tudi pritožbe zoper sklepe načelstva in nadzorstva rešuje končno veljavno občni zbor in je v tem slučaju izključena vsaka pravna pot.

— 00 —

Sedaj tvorijo načelstvo, odnosno nadzorstvo sledeči zadružniki:

Načelstvo: predsednik: Zadel Jakob, činovnik, Ljubljana; tajnik: Jernejčič Franc, skladišni delavec, Ljubljana; blagajnik: Brus Vinko, premikač, Ljubljana; odborniki: Omerzel Ivan, Česnik Lovro, Terškan Aleksander, Miklošič L.

Nadzorstvo: Korošec Blaž, Kovač Jakob, Renčelj Franc, Pušnik Martin, Klavs Ivan, Okorn Avgust, Stravnik Pavel, Makovec Ivan, Tornič Filip.

Poslovodja: Šinkovec Ivan. **Upravnik:** Stanko Jurij.

Splošna gospodarska poslovalnica r. z. z o. z.,
Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.